

ОДЕСЬКА МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ

Академія Післядипломної Освіти Управління Охорони здоров'я
«УКРАЇНСЬКА МЕДИЧНА АСАМБЛЕЯ»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Одеської міжнародної академії

_____ А. ПАХЛЕВАНЗАДЕ

«_____» _____ 2024 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Української Медичної
Асамблеї

_____ Г. Н. СЕРДЮК

«_____» _____ 2024 р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ З ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ

Галузь знань:

22 «Охорона здоров'я»

Складова освіти:

післядипломна освіта, спеціалізація

Спеціальність:

«Анестезіологія»

Попередня освіта:

лікарі-хірурги, лікарі з медицини невідшадних станів; лікарі-анестезіологи дитячі; лікарі-анестезіологи, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю

**Професійна
кваліфікація:**

лікар-спеціаліст

ОДЕСЬКА
МІЖНАРОДНА

АКАДЕМІЯ
(Ідентифікаційний код 42400178)

I. ВСТУП

1. Післядипломна освіта: основним завданням циклів спеціалізації, є отримання та удосконалення професійних знань і навичок шляхом оновлення наявних та отримання нових теоретичних і практичних знань, необхідністю освоєння сучасних та нових методів вирішення професійних завдань, формування і закріплення на практиці професійних знань, умінь і навичок, отриманих в результаті теоретичної підготовки, необхідністю вивчення світового досвіду.

2. Попередня освіта перелік освітніх програм: лікарі-хірурги; лікарі з медицини невідкладних станів, лікарі-анестезіологи дитячі; лікарі-анестезіологи, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю згідно наказу МОЗ України від 25.07.2023 № 1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями»

3. Освітня програма підготовки з підвищення кваліфікації - проходження циклу спеціалізації за спеціальністю «Анестезіологія» проводиться за освітньою програмою підготовки, та розробленими на їх основі робочими програмами та навчальними планами, затвердженими на Вченій раді Навчально-наукового інституту післядипломної освіти.

4. Слухачі, які виконали навчальний план та освітню програму спеціалізації, підлягають атестації на визначення рівня знань та практичних навичок з присвоєнням звання лікар-спеціаліста із кваліфікації «Анестезіологія».

ОДЕСЬКА
МІЖНАРОДНА

АКАДЕМІЯ
(Ідентифікаційний код 42400178)

II. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
Складова освіти	Післядипломна освіта, спеціалізація
Контингент	Лікарі-хірурги, лікарі з медицини невідкладних станів лікарі-анестезіологи дитячі; лікарі-анестезіологи, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю
Спеціальність	Анестезіологія
Форма навчання	Очна та дистанційна участь в режимі реального часу
Кваліфікація	Лікар-спеціаліст
Мова	Українська
Академічні права	Безперервний професійний розвиток, цикли тематичного удосконалення
Професійні права	Робота на посадах лікар-спеціаліст за спеціальністю «Анестезіологія» у закладах охорони здоров'я.
Моніторинг та оцінювання	Наказ МОЗ України від 22.02.2019 р. № 446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів» (із змінами), Наказ МОЗ України від 22.07.1996 р. № 166 «Про подальше удосконалення системи післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку лікарів та фармацевтів (провізорів)» (із змінами)
Тривалість навчальних планів у складі освітньої програми	<ul style="list-style-type: none"> • 6 місяців (936 годин / 31,2 кредитів ЄКТС) для лікарів-хірургів, лікарів з медицини невідкладних станів; лікарів-анестезіологів, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю; • 3 місяці (468 годин / 15,6 кредитів ЄКТС) для лікарів-анестезіологів дитячих. <p>Відповідно до Наказу МОЗ України від 25.07.2023 р. № 1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями»</p>

III. ПЕРЕЛІК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ

Інтегральна компетенція	Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі і проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров'я, застосовуючи теоретичні знання, практичні навички та вміння з метою надання фахової, високоякісної медичної допомоги за спеціальністю «Анестезіологія», на рівні лікаря-спеціаліста анестезіолога
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 01. Знання чинного законодавства та нормативних документів, що регламентують діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я, організацію анестезіологічної допомоги дорослому населенню; основи права в медицині; права, обов'язки та відповідальність лікаря-анестезіолога</p> <p>ЗК 02. Здатність до абстрактного мислення, пошуку, систематизації та аналітичної обробки джерел інформації у сфері своєї діяльності. Пріоритетне використання інформації, що базується на засадах доказової медицини та академічної доброчесності.</p> <p>ЗК 03. Здатність до самовдосконалення та розвитку у сфері своєї діяльності, само мотивації у напрямку безперервної медичної освіти, раціональної оцінки власних досягнень та планування професійного зростання.</p> <p>ЗК 04. Володіння державною мовою, спроможність використання державної мови для усного та письмового спілкування, оформлення медичної документації</p> <p>ЗК 05. Володіння сучасними інформаційними технологіями та застосування цих технологій у професійній діяльності</p> <p>ЗК 06. Вміння спілкуватись з колегами та пацієнтами, здатність передбачати, запобігати та вирішувати ситуації, що ускладнюють комунікацію та провокують конфлікти</p> <p>ЗК 07. Володіння та застосування принципів медичної етики та деонтології</p> <p>ЗК 08. Усвідомлення необхідності популяризації та дотримання принципів здорового способу життя, безпеки життєдіяльності та скеровування пацієнтів до усвідомлення переваг здорового способу життя для запобігання</p>

	<p>формуванню та прогресуванню захворювань</p> <p>ЗК 09. Дотримання та пропагування засад людяності та гуманізму, відповідальної громадянської позиції у сфері професійної діяльності</p> <p>ЗК 10. Здатність до провадження лікарської діяльності в умовах гармонізації національного законодавства України до Європейських регіональних та міжнародних стандартів в охороні здоров'я.</p>
<p>Професійні компетентності (ПК)</p>	<p>ПК 01. Забезпечує відновлення, підтримку та заміщення життєво важливих функцій організму при станах, що загрожують життю хворого, захворюваннях та станах, що потребують застосування спеціальних застосування спеціальних методів лікування, протекції життєвих функцій та використання медичних технологій</p> <p>ПК 02. Здійснює заходи з профілактики та лікування болю та седації під час виконання лікувальних і діагностичних втручань, лікування гострого та хронічного больового синдрому</p> <p>ПК 03. Аналізує результати клінічних, біохімічних, інструментальних та функціональних методів обстеження хворих при оперативному втручанні або проведенні інвазивних досліджень</p> <p>ПК 04. Визначає і проводить безпечний для хворого вид анестезії та седації при ургентних та планових втручаннях</p> <p>ПК 05. Використовує сучасні засоби та обладнання (наркозно-дихального, діагностичного та моніторингового)</p> <p>ПК 06. Проводить корекцію водно-електролітного, кислотно-основного стану та інших заходів для підтримки та відновлення життєво важливих функцій організму</p> <p>ПК 07. Здійснює нагляд за побічними реакціями/діями лікарських засобів та надає кваліфіковану допомогу при виникненні побічних реакцій, несприятливих подій</p> <p>ПК 08. Виконує функції лікуючого лікаря пацієнтів відділень анестезіології та інтенсивної терапії</p> <p>ПК 09. Співпрацює з лікарями інших спеціальностей, які консультують пацієнтів у відділенні інтенсивної терапії</p>

ПК 10. Проводить у встановленому порядку заходи з підтвердження діагнозу смерті мозку, виконує заходи «кондиціонування» для збереження органів та/або тканин померлого для трансплантації

ПК 11. Виконує функції та є відповідальною особою в закладі охорони здоров'я за трансплант-координацію

ПК 12. Планує свою роботу та проводить аналіз її результатів

ПК 13. Веде лікарську документацію

ПК 14. Дотримується принципів медичної етики та деонтології з пацієнтами, їх родичами, законними представниками та колегами

ПК 15. Керує роботою середнього та молодшого медичного персоналу

ПК 16. Бере участь у поширенні медичних знань та здорового способу життя

ПК 17. Постійно удосконалює свій професійний рівень

ПК 18. Дотримується правил і вимог з охорони праці та пожежної безпеки

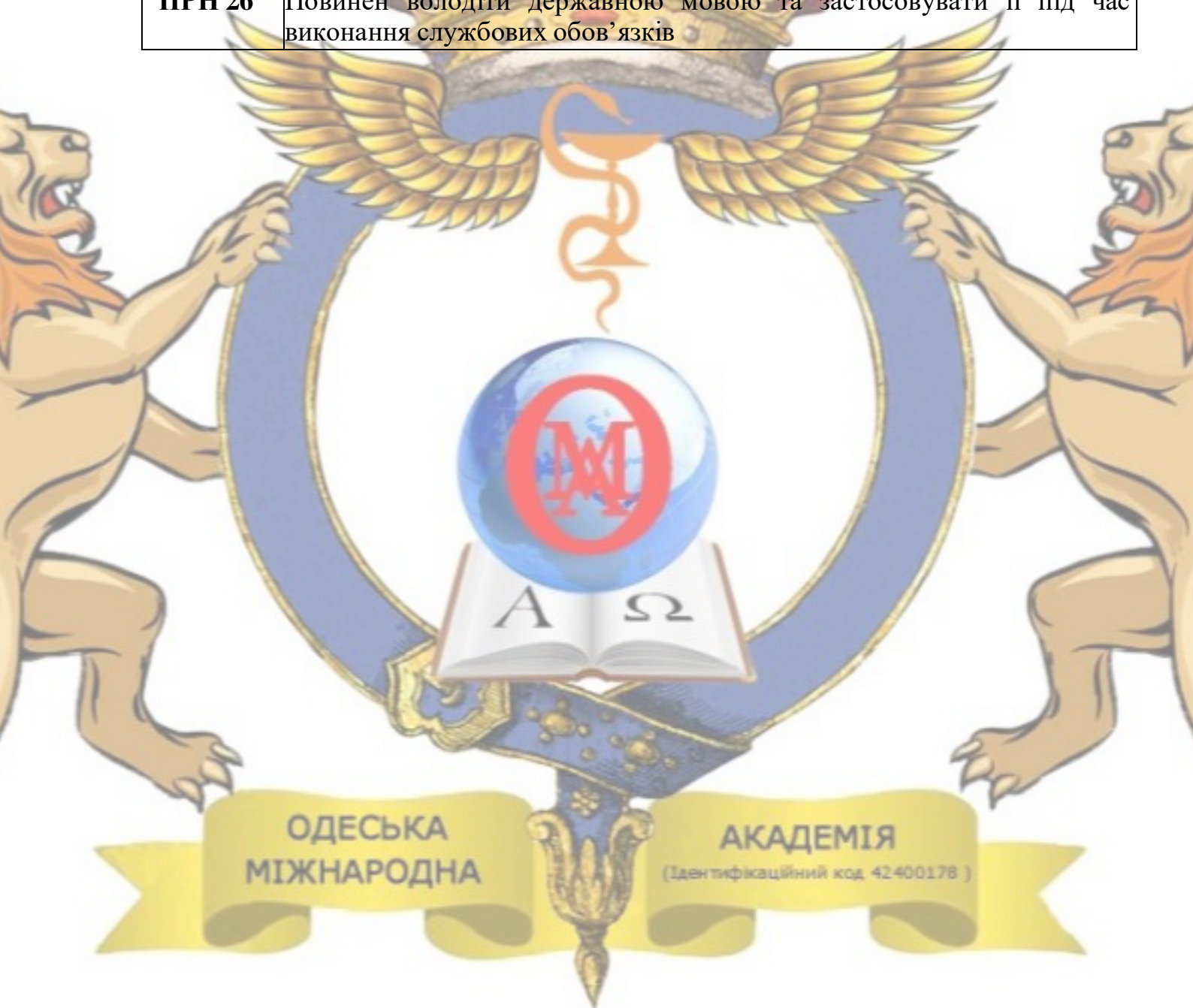
За результатами опанування освітньої програми з підвищення кваліфікації циклу спеціалізації «Анестезіологія» лікар досягає наступних програмних результатів навчання:

Програмні результати навчання

ПРН 1	Знати чинне законодавство про охорону здоров'я та нормативні документи, що регламентують діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я, щодо надання необхідної допомоги з анестезіології та інтенсивної терапії
ПРН 2	Знати права та обов'язки та відповідальність лікаря-анестезіолога; організацію та показники роботи відділення анестезіології та інтенсивної терапії
ПРН 3	Знати нормальну та патологічну фізіологію органів і систем людини, топографічну анатомію
ПРН 4	Знати загальну та клінічну фармакологію
ПРН 5	Знати основи водно-електролітного обміну, кислотно-основної рівноваги, гемостазу, методи їх корекції
ПРН 6	Знати етіологію, патогенез, клініку і методи лікування при невідкладних станах в клініці внутрішніх, інфекційних, нервових і

	хірургічних хвороб при політравмах, опіках та отруєннях
ПРН 7	Знати механізм розвитку та засоби проведення невідкладної допомоги при серцевій, судинній, дихальній, церебральній, нирковій, наднирковій та печінковій недостатностях
ПРН 8	Знати основи раціональної інфузійної та трансфузійної терапії
ПРН 9	Знати методики проведення серцево-легеневої реанімації на спеціалізованому етапі, пункції плевральної порожнини та перикарду, електричної дефібриляції серця, катетеризації центральних вен та артерій, кваліфіковане проведення анестезіологічного забезпечення, інтенсивної терапії при невідкладних станах та в періопераційному періоді
ПРН 10	Знати основи парентерального та ентерального харчування
ПРН 11	Знати інтерпретацію результатів лабораторних, функціональних і спеціальних методів дослідження та їх корекцію
ПРН 12	Знати заходи діагностики та інтенсивної терапії при гострих екзогенних отруєннях, асфіксії, електротравмі, утопленні
ПРН 13	Знати основи раціональної антибіотикопрофілактики та антибактеріальної терапії інфекційних захворювань та нозокоміальних інфекційних ускладнень
ПРН 14	Знати класифікацію видів анестезії і седації та методику їх проведення, клінічний перебіг провідникової та загальної анестезії
ПРН 15	Знати клінічні та фармакологічні засоби, що застосовуються при проведенні знеболення, інтенсивної терапії та реанімаційних заходах
ПРН 16	Знати основи респіраторної підтримки при різних захворюваннях та станах, що потребують протекції функції зовнішнього дихання, режими штучної та допоміжної вентиляції легень, розраховувати параметри штучної та допоміжної вентиляції легень та методики від'єднання від респіратора, проводити санацію дихальних шляхів
ПРН 17	Знати принципи роботи та будову наркозно-дихальної і моніторингової апаратури, організацію кардіомоніторного нагляду за хворим, засоби знезараження обладнання
ПРН 18	Знати ускладнення анестезії та своєчасно проводити лікувально-реанімаційні заходи
ПРН 19	Знати патологію системи згортання крові та заходи її корекції
ПРН 20	Знати показання до трансфузії препаратів крові
ПРН 21	Знати заходи невідкладної допомоги та інтенсивної терапії при шоці будь-якого генезу, політравмі, тяжкій черепно-мозковій та хребтно-спинномозковій травмі, скелетній травмі, травмі живота та грудної клітки, напруженому пневмотораксі, тромбоемболії легеневої артерії, порушенні мозкового кровообігу, гострому коронарному синдромі, комах нез'ясованої етіології, отруєннях, опіках, сепсисі, судомах, бронхіальному статусі, нейроінфекціях, еклампсії, масивній кровотечі, сортування та надання допомоги при масовому надходженні

	постраждалих
ПРН 22	Знати діагностичні критерії смерті мозку та смерті людини, заходи «кондиціонування» з метою збереження органів та/або тканин померлого для трансплантації
ПРН 23	Знати правила безпеки та гігієну роботи в операційній, правила асептики і антисептики, форми і методи санітарної освіти
ПРН 24	Знати правила оформлення медичної документації
ПРН 25	Знати сучасну літературу за фахом та методи її узагальнення
ПРН 26	Повинен володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків

**Матриця відповідності професійних компетентностей лікаря
зі спеціальності «Анестезіологія» програмним результатам навчання**

ПРН / ПК	ПРН 01	ПРН 02	ПРН 03	ПРН 04	ПРН 05	ПРН 06	ПРН 07	ПРН 08	ПРН 09	ПРН 10	ПРН 11	ПРН 12	ПРН 13	ПРН 14	ПРН 15	ПРН 16	ПРН 17	ПРН 18	ПРН 19	ПРН 20	ПРН 21	ПРН 22	ПРН 23	ПРН 24	ПРН 25	ПРН 26
ПК 01	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*					
ПК 02	*	*	*	*	*	*	*	*	*									*								
ПК 03			*	*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*			*	*	*	*	*				
ПК 04			*	*		*	*	*	*				*	*		*		*	*	*						
ПК 05			*	*		*	*	*	*	*	*	*	*	*		*		*	*	*		*				
ПК 06			*	*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*		*	*	*	*	*	*			
ПК 07		*	*	*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*			
ПК 08	*	*				*	*	*	*				*	*		*		*	*	*	*	*	*	*		*
ПК 09	*	*				*	*	*	*	*	*	*	*	*		*		*	*	*	*	*	*	*		*
ПК 10	*	*	*			*	*	*	*	*	*	*	*	*		*		*	*	*	*	*	*	*		*
ПК 11	*	*							*												*	*			*	
ПК 12									*		*		*								*	*			*	
ПК 13	*								*				*								*	*		*	*	
ПК 14	*								*				*								*	*		*	*	
ПК 15									*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
ПК 16	*								*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
ПК 17	*								*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
ПК 18	*								*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*

**ОДЕСЬКА
МІЖНАРОДНА**

АКАДЕМІЯ
(Ідентифікаційний код 42400178)

ІV. ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТІВ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ З ЦИКЛУ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ «АНЕСТЕЗІОЛОГІЯ»

Контингент	Лікарі-хірурги, лікарі з медицини невідкладних станів; лікарі-анестезіологи, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю
Тривалість навчального плану (міс./год./ЄКТС)	6 місяців / 936 годин / 31,2 кредитів ЄКТС

Код	Компоненти освітньої програми	К-ть годин / кредити ЄКТС	Форма контролю
Обов'язковий компонент			
OK1	Менеджмент супутніх захворювань, оцінка та підготовка пацієнтів	20/0,67	залік
OK2	Інтраопераційний догляд за хворими та методи анестезії	36/1,20	залік
OK3	Догляд за пацієнтами після операції та лікування гострого болю	50/1,67	залік
OK4	Невідкладна медицина: управління критичними станами, включаючи травми та опіки	52/1,73	залік
OK5	Медична та периопераційна допомога важкохворим; загальна інтенсивна терапія	52/1,73	залік
OK6	Практичні анестезіологічні процедури; інвазивні методи та методи візуалізації; регіонарні блоки	54/1,80	залік
OK7	Якість, безпека, управління та економіка охорони здоров'я	24/0,80	залік
OK8	Анестезіологічні нетехнічні навички (ANTS)	30/1,0	залік
OK9	Професіоналізм та етика	18/0,60	залік
OK10	Освіта, самостійне навчання, дослідження	24/0,80	залік
OK11	Акушерська анестезіологія	100/3,33	залік
OK12	Управління дихальними шляхами	38/1,27	залік
OK13	Торакальна та кардіальна анестезіологія	34/1,13	залік

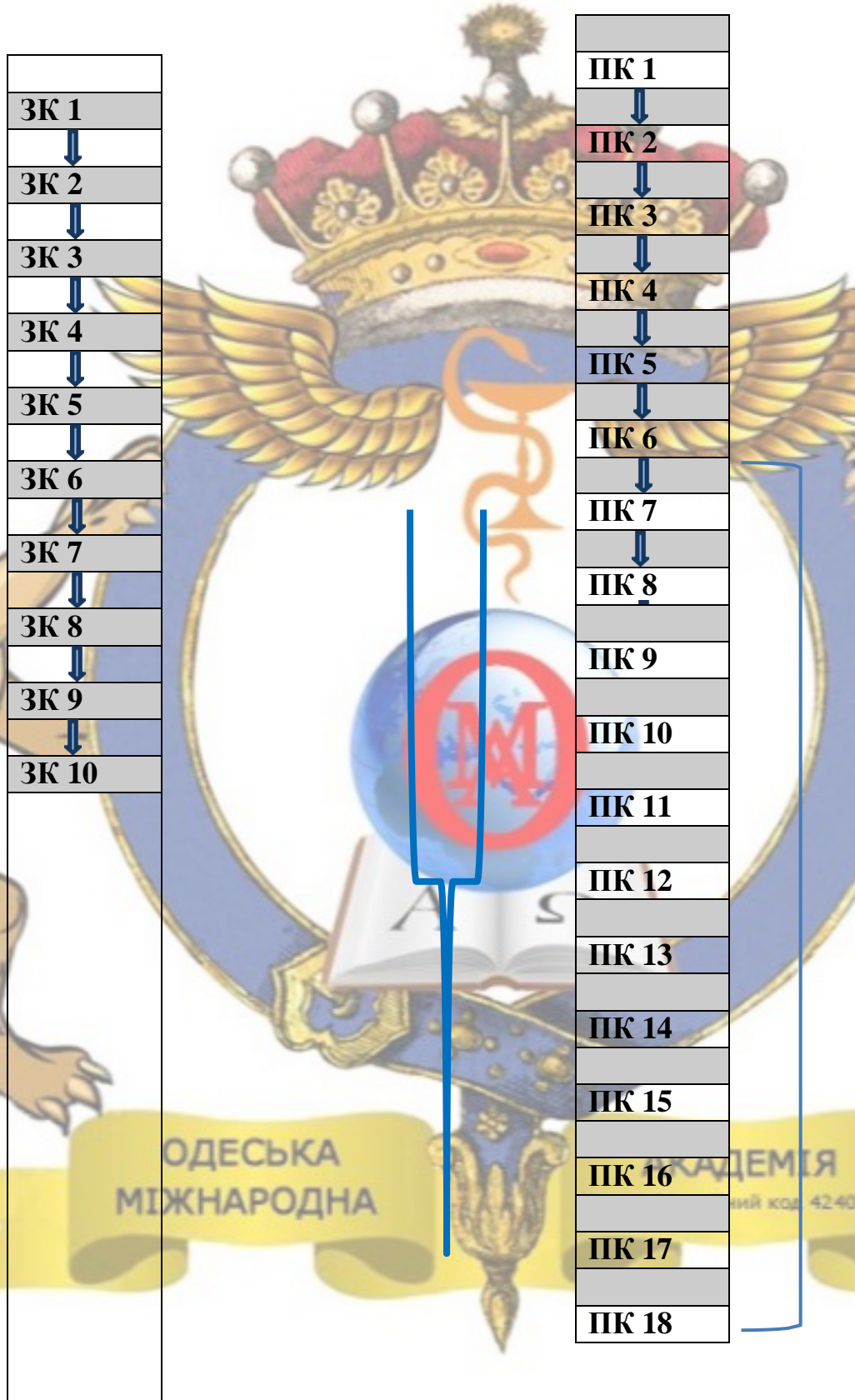
OK14	Нейроанестезіологія	60/2,0	залік
OK15	Дитяча анестезіологія	62/2,07	залік
OK16	Анестезіологія в окремих галузях/амбулаторна анестезіологія	52/1,73	залік
OK17	Багатопрофільне лікування болю	92/3,07	залік
OK18	Клінічна токсикологія	28/0,93	залік
OK19	Анестезія та інтенсивна терапія у разі захворювань крові	52/1,73	залік
Додатковий компонент			
ДК01	Військово-медична підготовка	24/0,8	залік
ДК02	Організація невідкладної медичної допомоги при надзвичайних ситуаціях	12/0,4	залік
ДК03	Радіаційна медицина	2/0,07	залік
ДК04	СНІД та вірусні гепатити	2/0,07	залік
ДК05	Особливо небезпечні інфекції	2/0,07	залік
ДК06	Туберкульоз	2/0,07	залік
ДК07	Імунопрофілактика	2/0,07	залік
ДК08	Протидія насильству в сім'ї	6/0,2	залік
Атестація		6/0,2	іспит
Разом		936 / 31,2	

Контингент	Лікарі-анестезіологи дитячі
Тривалість навчального плану (міс./год./ЄКТС)	3 місяці / 468 годин / 15,6 кредитів ЄКТС

Код	Компоненти освітньої програми	К-ть годин / кредити ЄКТС	Форма контролю
Обов'язковий компонент			
OK1	Менеджмент супутніх захворювань, оцінка та підготовка пацієнтів	24/0,8	залік
OK2	Інтраопераційний догляд за хворими та методи анестезії	14/0,47	залік
OK3	Догляд за пацієнтами після операції та лікування гострого болю	38/1,27	залік

OK4	Невідкладна медицина: управління критичними станами, включаючи травми та опіки	34/1,13	залік
OK5	Медична та періопераційна допомога важкохворим; загальна інтенсивна терапія	28/0,93	залік
OK6	Практичні анестезіологічні процедури; інвазивні методи та методи візуалізації; регіонарні блоки	16/0,53	залік
OK7	Якість, безпека, управління та економіка охорони здоров'я	6/0,2	залік
OK8	Анестезіологічні нетехнічні навички (ANTS)	6/0,2	залік
OK9	Професіоналізм та етика	12/0,4	залік
OK10	Освіта, самостійне навчання, дослідження	8/0,27	залік
OK11	Акушерська анестезіологія	50/1,67	залік
OK12	Управління дихальними шляхами	22/0,73	залік
OK13	Торакальна та кардіальна анестезіологія	32/1,07	залік
OK14	Нейроанестезіологія	30/1,0	залік
OK16	Анестезіологія в окремих галузях/амбулаторна анестезіологія	42/1,40	залік
OK17	Багатопрофільне лікування болю	10/0,33	залік
OK18	Клінічна токсикологія	32/1,07	залік
OK19	Анестезія та інтенсивна терапія у разі захворювань крові	6/0,2	залік
Додатковий компонент			
ДК01	Військово-медична підготовка	24/0,8	залік
ДК02	Організація невідкладної медичної допомоги при надзвичайних ситуаціях	12/0,4	залік
ДК03	Радіаційна медицина	2/0,07	залік
ДК04	СНІД та вірусні гепатити	2/0,07	залік
ДК05	Особливо небезпечні інфекції	2/0,07	залік
ДК06	Туберкульоз	2/0,07	залік
ДК07	Імунопрофілактика	2/0,07	залік
ДК08	Протидія насильству в сім'ї	6/0,2	залік
Атестація		6/0,2	іспит
Разом		468 / 15,6	

V. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА

АТЕСТАЦІЯ

VI. АТЕСТАЦІЯ

В кінці навчання слухачі здають заключний іспит і проходять атестацію на присвоєння звання «лікар-спеціаліст» за спеціальністю «анестезіологія» та інтенсивна терапія.

Склад атестаційної комісії, яка проводить атестацію на визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання лікар-спеціаліст формується закладом вищої (післядипломної) освіти.

До атестації для визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання зі спеціальності «Анестезіологія», допускаються слухачі, які повністю виконали програму підготовки.

Допуск до проведення атестації для визначення знань та практичних навичок оформлюється наказом ректора закладу вищої освіти.

Атестація лікарів включає:

- іспит з оволодіння практичними навичками;
- співбесіду.

Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 4-ох бальною (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно») системою.

Види контролю: поточний, підсумковий, самоконтроль, атестація.

За результатами атестації комісія приймає такі рішення: присвоїти або відмовити у присвоєнні звання «лікар-спеціаліст» з конкретної лікарської спеціальності. За результатами позитивної атестації на підставі рішення атестаційної комісії лікарям, видається сертифікат встановленого зразка.

ОДЕСЬКА
МІЖНАРОДНА

АКАДЕМІЯ
(Ідентифікаційний код 42400178)

VII. ЛІТЕРАТУРА

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Наказ МОЗ України від 22 червня 2021 р. № 1254 «Про затвердження Положення про інтернатуру та вторинну лікарську (провізорську) спеціалізацію».
2. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 22 лютого 2019 року № 446 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України від 18 серпня 2021 року № 1753).
3. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 25.11.2022 № 2136 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями».

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Менеджмент супутніх захворювань, оцінка та підготовка пацієнтів.

1. Pre-operative evaluation of adults undergoing elective noncardiac surgery: Updated guideline from the European Society of Anaesthesiology. De Hert S, Staender S, Fritsch G, Hinkelbein J, Afshari A, Bettelli G, Bock M, Chew MS, Coburn M, De Robertis E, Drinhaus H, Feldheiser A, Geldner G, Lahner D, Macas A, Neuhaus C, Rauch S, Santos-Ampuero MA, Solca M, Tanha N, Traskaite V, Wagner G, Wappler F. Eur J Anaesthesiol. 2018 Jun;35(6):407-465. doi: 10.1097/EJA.0000000000000817. PMID: 29708905.
2. Fourth Consensus Guidelines for the Management of Postoperative Nausea and Vomiting. Gan TJ, Belani KG, Bergese S, Chung F, Diemunsch P, Habib AS, Jin Z, Kovac AL, Meyer TA, Urman RD, Apfel CC, Ayad S, Beagley L, Candiotti K, Englesakis M, Hedrick TL, Kranke P, Lee S, Lipman D, Minkowitz HS, Morton J, Philip BK. Anesth Analg. 2020 Aug;131(2):411-448. doi: 10.1213/ANE.0000000000004833. Erratum in: Anesth Analg. 2020 Nov;131(5):e241. PMID: 32467512.
3. National Collaborating Centre for Acute Care (UK). Preoperative Tests: The

Use of Routine Preoperative Tests for Elective Surgery. London: National Collaborating Centre for Acute Care (UK); 2003 Jun. PMID: 21089235.

4. Premedication. Charlotte Steeds; Robert Orme. CLINICAL ANAESTHESIA| VOLUME 7, ISSUE 11, P393-396, NOVEMBER 01, 2006 DOI:<https://doi.org/10.1053/j.mpaic.2006.08.002>

5. Practice Guidelines for Preoperative Fasting and the Use of Pharmacologic Agents to Reduce the Risk of Pulmonary Aspiration: Application to Healthy Patients Undergoing Elective Procedures: An Updated Report by the American Society of Anesthesiologists Task Force on Preoperative Fasting and the Use of Pharmacologic Agents to Reduce the Risk of Pulmonary Aspiration. Anesthesiology. 2017 Mar;126(3):376-393. doi: 10.1097/ALN.0000000000001452. PMID: 28045707.

Інтраопераційний моніторинг пацієнтів та методи анестезіологічного забезпечення.

1. Gelb, A. W., Morriss, W. W., Johnson, W., & Merry, A. F. (2018). Міжнародні стандарти всесвітньої організації охорони здоров'я-всесвітньої федерації анестезіологічних спілок з безпечної роботи в анестезіології. PAIN, ANAESTHESIA & INTENSIVE CARE, (2(83), 26–36. <http://jpaic.aaukr.org/article/view/135817>

2. Hemodynamic Monitoring (Lessons from the ICU) 1st ed. 2019 Edition, Kindle Edition. by Michael R Pinsky; Jean-Louis Teboul; Jean-Louis Vincent; European Society of Intensive Care Medicine. 621 p.

3. Monitorowanie czynności i dynamiki układu krążenia. Mariusz Piechota; Wydawnictwo Makmed. Lublin : Wydawnictwo Makmed, 2016. 356 p.

4. Marino's The ICU Book: Print + Ebook with Updates (ICU Book (Marino)) Fourth, North American Edition by Paul L. Marino 2013. 17. <https://emedicine.medscape.com/article/1952052-overview#a2>

5. Interna Szczeklika (Внутрішні хвороби) 2019/2020. Niedoczynność kory nadnerczy. S.836-841 10. Cosson E, et al. Practical management of diabetes

patients before, during and after surgery: A joint French diabetology and anaesthesiology position statement. *Diabetes Metab* (2018), <https://doi.org/10.1016/j.diabet.2018.01.014>

6. *Miller's Anesthesia : Expert Consult Online and Print* by Lars I. Eriksson, Neal H. Cohen, Ronald D. Miller, Lee A. Fleisher and Jeanine P. Wiener-Kronish (2014, Hardcover)

7. F. Alemanno (ed.), *Biochemistry for Anesthesiologists and Intensivists*, Springer Nature Switzerland AG 2020 <https://doi.org/10.1007/978-3-030-26721-6>

8. S. Adhikari, M. Blaivas (eds.), *The Ultimate Guide to Point-of-Care Ultrasound-Guided Procedures*, Springer Nature Switzerland AG 2020 <https://doi.org/10.1007/978-3-030-28267-7>

9. Davide Chiumello (2017). *Acute Respiratory Distress Syndrome*. Springer International Publishing Switzerland 2017, 354 pages. DOI 10.1007/978-3-319-41852-0

10. D.J. Baker, *Artificial Ventilation*, Springer International Publishing Switzerland 2016, 273 pages. DOI 10.1007/978-3-319-32501-9

11. G. J. Suh (ed.), *Essentials of Shock Management*, Springer Nature Singapore Pte Ltd. 2018, 147 pages. <https://doi.org/10.1007/978-981-10-5406-8>

12. D.A. Lichtenstein, *Lung Ultrasound in the Critically Ill: The BLUE Protocol*, Springer International Publishing Switzerland 2016, 394 pages. DOI 10.1007/978-3-319-15371-1

13. H. Poor, *Basics of Mechanical Ventilation*, Springer International Publishing AG, 2018, 136 pages. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-89981-7>

14. A.R. Absalom, K.P. Mason (eds.), *Total Intravenous Anesthesia and Target Controlled Infusions*, Springer International Publishing AG 2017, 813 pages. DOI 10.1007/978-3-319-47609-4

Ведення післяопераційного періоду та лікування гострого болю.

1. Macintyre P.E., Schug S.A. *Acute pain management. A practical guide*. 4-th edition. Taylor & Francis Group, 2015

2. Chou R., Gordon D.B., de Leon-Casasola A.O. et al. Guidelines on the Management of Postoperative Pain Management of Postoperative Pain: A Clinical Practice Guideline From the American Pain Society, the American Society of Regional Anesthesia and Pain Medicine, and the American Society of Anesthesiologists' Committee on Regional Anesthesia, Executive Committee, and Administrative Council. *The Journal of Pain.* 2016; 17:131-157. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jpain.2015.12.008>

3. Tong J. G., Belani K. G. et. al. Fourth Consensus Guidelines for the Management of Postoperative Nausea and Vomiting. *Anesthesia&Analgesia.* 2020; 131: 411-448.

4. Bartlett M.A., Mauck K.F. Perioperative Venous Thromboembolism Prophylaxis. *Mayo Clin Proc.* 2020;95(12):2775-2798.

5. Cousins M. Neural blockade in clinical anesthesia and pain medicine. Neural blockade in clinical anesthesia and pain medicine. Lippincott Williams & Wilkins, 2010.

6. Barash P.G. Clinical Anesthesia, 6th Edition. Lippincott Williams & Wilkins, 2016

7. Miller R.D. et al. Miller's Anesthesia, International Edition, 7th Edition. Saunders, 2015

8. Pollard G.P., Kitchen G. Handbook of Clinical Anaesthesia. Fourth Edition. CRC Press Taylor & Francis Group, 2018

9. Шлапак І.П. та співавт. Анестезіологія та інтенсивна терапія. Підручник. К.: Ніка Прінт, 2013

10. Андрій Ілько. Анестезіологія, інтенсивна терапія і реаніматологія. *Медицина* 2018. 39- 45. 12. Анестезіологія та інтесивна терапія / Л. П. Чепкій, Л.В.Усенко, Ю. Ю. Кобиляцький, С. О. Дубров; під редакцією Ф. С. Глумчера. - Київ: ВСВ "Медицина" 2021, 310- 318 с.

Невідкладна медицина: лікування критичних станів, включаючи травму та невідкладне лікування опіків.

1. Armitage M, Eddleston J, Stokes T. Recognising and responding to acute illness in adults in hospital: summary of NICE guidance. *BMJ* 2007;335:258- 9.

2. Deakin CD, Nolan JP, Soar J, et al. European Resuscitation Council Guidelines for Resuscitation 2010. Section 4. Adult Advanced Life Support. *Resuscitation* 2010;81:1305-52.

3. Deakin CD, Morrison LJ, Morley PT, et al. 2010 International Consensus on Cardiopulmonary Resuscitation and Emergency Cardiovascular Care Science with Treatment Recommendations. Part 8: Advanced Life Support. *Resuscitation* 2010;81:e93-e169.

4. DeVita MA, Bellomo R, Hillman K, et al. Findings of the first consensus conference on medical emergency teams. *Crit Care Med.* 2006;34:2463-2478.

5. DeVita MA, Smith GB, Adam SK, et al. “Identifying the hospitalised patient in crisis”— a consensus conference on the afferent limb of rapid response systems. *Resuscitation* 2010;81:375-82. 6. Featherstone P, Chalmers T, Smith GB. RSVP: a system for communication of deterioration in hospital patients. *Br J Nurs* 2008;17:860-4. Luettel D, Beaumont K, Healey F. Recognising and responding appropriately to early signs of deterioration in hospitalised patients. London: National Patient Safety Agency; 2007.

7. Marshall S, Harrison J, Flanagan B. The teaching of a structured tool improves the clarity and content of interprofessional clinical communication. *Qual Saf Health Care* 2009;18:137-40.

8. Meaney PA, Nadkarni VM, Kern KB, Indik JH, Halperin HR, Berg RA. Rhythms and outcomes of adult in-hospital cardiac arrest. *Crit Care Med.* 2010;38:101-8.

10. Konstantinides SV, Meyer G, Becattini C, et al. 2019 ESC Guidelines for the diagnosis and management of acute pulmonary embolism developed in collaboration with the European Respiratory Society (ERS): The Task Force for the diagnosis and management of acute pulmonary embolism of the European Society of Cardiology (ESC). *Eur Respir J* 2019; 54.

11. Chaudhury P, Gadre SK, Schneider E, et al. Impact of Multidisciplinary

Pulmonary Embolism Response Team Availability on Management and Outcomes. *Am J Cardiol* 2019; 124:1465.

12. Howard LS, Barden S, Condliffe R, et al. British Thoracic Society Guideline for the initial outpatient management of pulmonary embolism (PE). *Thorax* 2018; 73:ii1.

13. Yoo HH, Nunes-Nogueira VS, Fortes Villas Boas PJ, Broderick C. Outpatient versus inpatient treatment for acute pulmonary embolism. *Cochrane Database Syst Rev* 2019; 3:CD010019.

14. Yoo HH, Nunes-Nogueira VS, Fortes Villas Boas PJ, Broderick C. Outpatient versus inpatient treatment for acute pulmonary embolism. *Cochrane Database Syst Rev* 2019; 3:CD010019.

15. Brown CA 3rd, Bair AE, Pallin DJ, et al. Techniques, success, and adverse events of emergency department adult intubations. *Ann Emerg Med* 2015; 65:363.

16. Brown CA 3rd, Kaji AH, Fantegrossi A, et al. Video Laryngoscopy Compared to Augmented Direct Laryngoscopy in Adult Emergency Department Tracheal Intubations: A National Emergency Airway Registry (NEAR) Study. *Acad Emerg Med* 2020; 27:100.

17. Reed MJ, Dunn MJ, McKeown DW. Can an airway assessment score predict difficulty at intubation in the emergency department? *Emerg Med J* 2005; 22:99.

18. Sakles JC, Douglas MJK, Hypes CD, et al. Management of Patients with Predicted Difficult Airways in an Academic Emergency Department. *J Emerg Med* 2017; 53:163.

19. Hagiwara Y, Watase H, Okamoto H, et al. Prospective validation of the modified LEMON criteria to predict difficult intubation in the ED. *Am J Emerg Med* 2015; 33:1492.

20. Levitan RM, Everett WW, Ochroch EA. Limitations of difficult airway prediction in patients intubated in the emergency department. *Ann Emerg Med* 2004; 44:307.

21. Bair AE, Caravelli R, Tyler K, Laurin EG. Feasibility of the preoperative

Mallampati airway assessment in emergency department patients. *J Emerg Med* 2010; 38:677.

22. Walls RM, Brown CA. The emergency airway algorithms. In: *The Walls Manual of Emergency Airway Management*, 5th ed, Brown CA, Sakles JC, Mick NW (Eds), Wolters Kluwer, Philadelphia 2018.

23. Mallampati SR, Gatt SP, Gugino LD, et al. A clinical sign to predict difficult tracheal intubation: a prospective study. *Can Anaesth Soc J* 1985; 32:429.

24. Lee A, Fan LT, Gin T, et al. A systematic review (meta-analysis) of the accuracy of the Mallampati tests to predict the difficult airway. *Anesth Analg* 2006; 102:1867.

25. 12. Ezri T, Warters RD, Szmuk P, et al. The incidence of class "zero" airway and the impact of Mallampati score, age, sex, and body mass index on prediction of laryngoscopy grade. *Anesth Analg* 2001; 93:1073.

Інтенсивна терапія та періопераційна допомога критичнохворим пацієнтам; серцево-легенева реанімація.

1. Surviving Sepsis Campaign: IntSurviving Sepsis Campaign: International Guidelines for Management of Sepsis and Septic Shock 2021, *Critical Care Medicine*: November 2021 - Volume 49 - Issue 11 - p e1063-e1143 doi: 10.1097/CCM.0000000000005337.

2. Vincent JL, De Backer D. Circulatory shock. *N Engl J Med* 2013; 369:1726.

3. Simons FE, Arduoso LR, Bilò MB, et al. World Allergy Organization anaphylaxis guidelines: summary. *J Allergy Clin Immunol* 2011; 127:587.

4. Soar J, Pumphrey R, Cant A, et al. Emergency treatment of anaphylactic reactions--guidelines for healthcare providers. *Resuscitation* 2008; 77:157.

5. Brown SG, Mullins RJ, Gold MS. Anaphylaxis: diagnosis and management. *Med J Aust* 2006; 185:283.

6. Fluid, Electrolyte and Acid-Base Disorders. *Clinical Evaluation and Management*. Alluru S. Reddi /Springer Science+Business Media New York 2014. 448 p.

7. Basic Concepts of Fluid and Electrolyte Therapy. Dileep N. Lobo Andrew J. P. Lewington Simon P. Allison Dileep N. Lobo Andrew J. P. Lewington Simon P. Allison / © Bibliomed – Medizinische Verlagsgesellschaft mbH, Melsungen 2013. 135 p.

8. Intravenous fluid therapy in adults in hospital Clinical guideline Published: 10 December 2013 www.nice.org.uk/guidance/cg174.

9. Human Water and Electrolyte Balance. Scott J. Montain, Samuel N. Cheuvront, Robert Carter, Michael N. Sawka : <https://www.researchgate.net/publication/235070971>

10. Barr J, Fraser GL, Puntillo K, et al. Clinical practice guidelines for the management of pain, agitation, and delirium in adult patients in the intensive care unit. *Crit Care Med.* 2013;41(1):263–306.

11. Ely EW, Margolin R, Francis J, et al. Evaluation of delirium in critically ill patients: validation of the Confusion Assessment Method for the Intensive Care Unit (CAM-ICU). *Crit Care Med.* 2001;29(7):1370–1379.

12. Morgan and Mikhail's Clinical Anesthesiology, 5 th edition by John F. Butterworth; John D. Wasnick; David C. Mackey 2013.p. 1107-1183

13. Miller's Anesthesia, 8th edition by Ronald D. Miller; Lars I. Eriksson; Lee A. Fleisher; Jeanine P. Wiener-Kronish; Neal H. Cohen; William L. Young. 2015

14. P.D Sharma, Environmental Biology and toxicology, secondary edition, 2002-2003

15. Dr. Biruh Alemu (MD), Ato Mistire Wolde (MSC, MSC) «Toxicology LECTURE NOTES For Medical Laboratory Science Students ». 2007. 116 p.

16. Paul Héroux «Principles of Toxicology for McGill University Course OCCH-612» 2013. <http://www.invitroplus.mcgill.ca/Ftp/Toxicology Course Notes 2013.pdf>

17. Flanagan R.J., Braithwate R.A., Brown S.S., Widdop B., de Wolff F.A. Basic analytical toxicology. World Health Organization Geneva 1995. 276 p.

18. Наказ МОЗ України від 20.10.2010 №897 «Про затвердження клінічних протоколів надання медичної допомоги при гострих отруєннях».

19. Анестезіологія та інтенсивна терапія : підручник. Т. 1 / МОЗ України ; ред. І. П. Шлапак. - Київ : Ніка Прінт, 2013(617.96/А 66)

20. Martin J. Tobin. Principles and Practice of Mechanical Ventilation, Third Edition, 2013. ISBN 978-0-07-173626-8

21. Свінціцький А.В., Гаєвські П. Внутрішні хвороби. Підручник заснований на принципах доказової медицини. 2018/19. ORTIS, Вроцлав, 2018р.

Практичні анестезіологічні процедури; інвазивні методи та методи візуалізації; регіонарні блоки.

1. Андрій Ілько. Анестезіологія, інтенсивна терапія і реаніматологія. Медицина 2018. 39- 45. 4. Анестезіологія та інтенсивна терапія / Л. П. Чепкій, Л.В.Усенко, Ю. Ю. Кобиляцький, С. О. Дубров; під редакцією Ф. С. Глумчера. - Київ: ВСВ "Медицина" 2021, 310- 318 с.

Якість - Безпека - Управління - Економіка охорони здоров'я. Нетехнічні анестезіологічні навички. Професіоналізм та етика.

1. World Medical Association, Handbook of Declarations. Published by the World Medical Association. Inc. 1985. Printed in England by Inkon Printers Limited. Farnborough, Hampshire

2. Handbook of the World Medical Association Policies, https://www.wma.net/wp-content/uploads/2016/11/HB-E_print_-2015-1.pdf

3. Конвенція про захист прав і гідності людини щодо застосування біології та медицини: Конвенція про права людини та біомедицину від 04 квітня 1997 року, last access 28.10.2021, https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_334#Text

4. Гельсінська декларація Всесвітньої медичної асоціації "Етичні принципи медичних досліджень за участю людини у якості об'єкта дослідження" від 01 червня 1964 року, last access 28.10.2021,

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/990_005#Text

5. Токійська декларація Основні лікарські принципи, щодо тортур та інших видів жорстокого, негуманного чи принизливого поводження або покарання під час затримання та ув'язнення Прийнята 29-ю Всесвітньою медичною асамблеєю, Токіо, Японія, жовтень 1975. last access 28.10.2021, https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/990_011#Text

6. Конституція України, last access 28.10.2021, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>

7. Цивільний кодекс України, last access 28.10.2021, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

8. Закон України "Основи законодавства України про охорону здоров'я", last access 28.10.2021, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>

9. Закон України "Про лікарські засоби", last access 28.10.2021, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/123/96-вр#Text>

10. Порядок проведення клінічних випробувань лікарських засобів та експертизи матеріалів клінічних випробувань, затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України від 23 вересня 2009 року № 690, last access 28.10.2021, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1010-09#Text>

11. Женевська Декларація Всесвітньої Медичної Асоціації 1948 рік, <https://www.wma.net/wp-content/uploads/2019/02/DoG-Ukrainian.pdf>

12. Веб сайт Всесвітньої Медичної Асоціації, <https://www.wma.net>

13. Права та обов'язки пацієнта., last access 28.10.2021, <https://moz.gov.ua/prava-pacienta> та <https://moz.gov.ua/obovjazki-pacientiv>, https://minjust.gov.ua/m/str_29268

14. International Pain Summit Of The International Association For The Study Of Pain. Declaration of Montréal: declaration that access to pain management is a fundamental human right. J Pain Palliat Care Pharmacother. 2011;25(1):29-31. doi: 10.3109/15360288.2010.547560. PMID: 21426215.

15. Всесвітня медична асоціація. Резолюція про доступ до адекватного лікування болю. last access 28.10.2021, <https://www.wma.net/policies->

post/wmaresolution-on-the-access-to-adequate-pain-treatment/

16. WMA STATEMENT ON THE CARE OF PATIENTS WITH SEVERE CHRONIC PAIN IN TERMINAL ILLNESS. last access 28.10.2021, <https://www.wma.net/policies-post/wma-statement-on-the-care-of-patients-withsevere-chronic-pain-in-terminal-illness/>

17. Всеукраїнська громадська організація «Фундація медичного права та біоетики України» <http://www.healthrights.org.ua/>
<http://www.medicallaw.org.ua/>

Освіта, самостійне навчання (самоосвіта), дослідження.

Для самостійного вивчення пропонуються такі медичні бібліотеки як Medscape.com, Uptodate.com; офіційні веб-сторінки Української асоціації анестезіологів (aaukr.org), Європейської асоціації анестезіології та інтенсивної терапії (esaic.org), Американської асоціації анестезіологів (asahq.org), НьюЙоркської спілки регіонарної анестезії (nysora.com) та інші. Для пошуку та аналізу клінічних досліджень рекомендовано використовувати наукові бібліотеки pubmed.com, Cochrane (cochranelibrary.com).

Акушерська анестезіологія.

2. Hiroyuki S, Eichi I. General anaesthesia for elective cesarean section in resource-limited settings. J World Fed Soc Anaesth. 2019 Sept; 34:14\

3. Sng BL, Sia ATH. Maintenance of epidural labour analgesia: The old, the new and the future. Best Pract Res Clin Anaesthesiol. 2017;31(1):15-22. doi:10.1016/j.bpa.2017.01.002

4. Dr Lucas Paseiro, Dr Adrian FernandezDr Kelly Au. The Labour Epidural: Ambulatory Neuraxial Analgesia. WFSA Anaesthesia Tutorial of the Week. Published: 17/04/2021

5. Camorcía M, Capogna G, Lyons G, Columb M. Epidural test dose with levobupivacaine and ropivacaine: determination of ED(50) motor block after spinal

administration. *Br J Anaesth.* 2004;92(6):850-853. doi:10.1093/bja/ae155

6. Gupta S, Partani S. Neuraxial techniques of labour analgesia. *Indian J Anaesth.* 2018;62(9):658-666. doi:10.4103/ija.IJA_445_18

7. Lee HL, Lo LM, Chou CC, Chuah EC. Comparison between 0.08% ropivacaine and 0.06% levobupivacaine for epidural analgesia during nulliparous labor: a retrospective study in a single center. *Chang Gung Med J.* 2011 MayJun;34(3):286-92.

8. Malhotra R, Johnstone C, Halpern S, Hunter J, Banerjee A. Duration of motor block with intrathecal ropivacaine versus bupivacaine for caesarean section: a meta-analysis. *Int J Obstet Anesth.* 2016;27:9-16. doi:10.1016/j.ijoa.2016.03.004

9. Heather Nixon, MD, Lisa Leffert, MD. Anesthesia for cesarean delivery. <https://www.uptodate.com/contents/anesthesia-for-cesarean-delivery>

10. Hillyard SG, Bate TE, Corcoran TB, Paech MJ, O'Sullivan G. Extending epidural analgesia for emergency Caesarean section: a meta-analysis. *Br J Anaesth.* 2011;107(5):668-678. doi:10.1093/bja/aer300

11. Benhamou D, Lucas DN. Extending epidural anaesthesia for urgent (code-red or Category 1) caesarean section: Factors of success. *Anaesth Crit Care Pain Med.* 2019;38(6):597-598. doi:10.1016/j.accpm.2019.10.001

12. Sviggum HP, Arendt KW, Jacob AK, et al. Intrathecal Hydromorphone and Morphine for Postcesarean Delivery Analgesia: Determination of the ED90 Using a Sequential Allocation Biased-Coin Method. *Anesth Analg.* 2016;123(3):690-697. doi:10.1213/ANE.0000000000001229

13. Practice Guidelines for the Prevention, Detection, and Management of Respiratory Depression Associated with Neuraxial Opioid Administration: An Updated Report by the American Society of Anesthesiologists Task Force on Neuraxial Opioids and the American Society of Regional Anesthesia and Pain Medicine. *Anesthesiology.* 2016 Mar;124(3):535-52

14. Mitchell KD, Smith CT, Mechling C, Wessel CB, Orebaugh S, Lim G. A review of peripheral nerve blocks for cesarean delivery analgesia [published online ahead of print, 2019 Oct 25]. *Reg Anesth Pain Med.* 2019;rapm-2019-100752.

doi:10.1136/rapm-2019-100752

15. Boules ML, Goda AS, Abdelhady MA, Abu El-Nour Abd El-Azeem SA, Hamed MA. Comparison of Analgesic Effect Between Erector Spinae Plane Block and Transversus Abdominis Plane Block After Elective Cesarean Section: A Prospective Randomized Single-Blind Controlled Study. *J Pain Res.* 2020;13:1073- 1080. Published 2020 May 19. doi:10.2147/JPR.S253343

16. <https://www.nysora.com/foundations-of-regionalanesthesia/pharmacology/clinical-pharmacology-local-anesthetics/>

17. Griffiths JD, Le NV, Grant S, Bjorksten A, Hebbard P, Royse C. Symptomatic local anaesthetic toxicity and plasma ropivacaine concentrations after transversus abdominis plane block for Caesarean section. *Br J Anaesth.* 2013;110(6):996-1000. doi:10.1093/bja/aet015

Менеджмент дихальних шляхів.

1. A. Higgs, B. A. McGrath , C. Goddard , J. Rangasami , G. Suntharalingam , R. Gale , T. M. Cook and on behalf of Difficult Airway Society, Intensive Care Society, Faculty of Intensive Care Medicine, Royal College of Anaesthetists. Guidelines for the management of tracheal intubation in critically ill adults. *British Journal of Anaesthesia*, 120 (2): 323e352 (2018). doi: 10.1016/j.bja.2017.10.021

2. Ahmad, I., El-Boghdadly, K., Bhagrath, R., Hodzovic, I., McNarry, A.F., Mir, F., O'Sullivan, E.P., Patel, A., Stacey, M. and Vaughan, D. (2020), Difficult Airway Society guidelines for awake tracheal intubation (ATI) in adults. *Anaesthesia*, 75: 509-528. <https://doi.org/10.1111/anae.14904>

3. Навчальне відео: Laryngoscopy and Intubation SMACC Byte pearls. https://www.youtube.com/watch?v=TU_p8pDIvBU

4. Навчальне відео: Endotracheal Intubation. <https://www.youtube.com/watch?v=8AOB2PtHfVM>

5. Навчальне відео: NEJM LMA. https://www.youtube.com/watch?v=9J90LYYd_Vs

5. Навчальне відео: Difficult Airway Management. <https://www.youtube.com/watch?v=QW2LJI8kK3c>

Торакальна та серцево-судинна анестезіологія.

1. Oxford Textbook of Cardiothoracic Anaesthesia. Edited by R Peter Alston, Paul S. Myles, and Marco Ranucci. Oxford University Press. DOI:10.1093/med/9780199653478.001.0001

2. Kaplan's Cardiac Anesthesia In Cardiac and Noncardiac Surgery 7th Edition. Author: Joel Kaplan 3. Kaplan's Essentials of Cardiac Anesthesia for Noncardiac Surgery. 2019 <https://doi.org/10.1016/B978-0-323-56716-9.00023-0>

3. Kaplan's Essentials of Cardiac Anesthesia (Second Edition) 2018. <https://doi.org/10.1016/B978-0-323-49798-5.00036-X>

Нейроанестезіологія.

1. Essentials of neuroanaesthesia. Edited by Hemanshu Prabhakar/Akademic Press London United Kingdom. 2017. 1032 p.

2. Cottrell JE, Smith DS: Anesthesia in Neurosurgery, 4th edition by St. Louis, C. V. Mosby, 2001. Textbook of Neuroanaesthesia and Critical Care. Edited by Basil F. Matta, David K. Menon, John M. Turner / Greenwich Medical Media Ltd. London. 2000

3. Morgan and Mikhail's Clinical Anesthesiology, 5 th edition by John F. Butterworth; John D. Wasnick; David C. Mackey 2013.p. 575-613

Дитяча анестезіологія.

1. Anesthesia for Congenital Heart Disease Dean Andropoulos, Stephen Stayer, Isobel Russell, Emad Mossad Edition 3 (2015)

2. Anesthetic Management for the Pediatric Airway: Advanced Approaches and Techniques Diego Preciado, Susan Verghese Edition 1 (2019)

3. A Practical Approach to Pediatric Anesthesia Robert Holzman, Thomas Mancuso, David Polaner Edition 2 (2015)

4. A Practice of Anesthesia for Infants and Children Charles Cote, Jerrold Lerman, Brian Anderson Edition 6 (2018)

5. Case Studies in Pediatric Anesthesia Adam Adler, Arvind Chandrakantan, Ronald Litman Edition 1 (2019)

6. Clinical Pediatric Anesthesiology Kai Matthes, Herodotus Ellinas Edition 1 (2019)

7. Essentials of Anesthesia for Infants and Neonates Mary Ellen McCann, Christine Greco, Kai Matthes Edition 1 (2018)

8. Fuhrman and Zimmerman's Pediatric Critical Care Jerry Zimmerman, Alexandre Rotta Edition 6 (2021)

9. Gregory's Pediatric Anesthesia George Gregory, Dean Andropoulos Edition 6 (2020)

10. Pediatric Anesthesiology Review: Clinical Cases for Self Assessment Robert Holzman, Thomas Mancuso, Joseph Cravero, James DiNardo Edition 3 (2021)

Анестезіологія різних галузей хірургії/амбулаторна анестезіологія.

1. Anesthesia Outside of the Operating Room 1st Edition, by Richard Urman (Author), Wendy Gross (Author), Beverly Philip (Author), Oxford University Press; 1st edition (March 7, 2011), ISBN-13 : 978-0195396676

2. Manual of Office-Based Anesthesia Procedures 1st Edition, by Fred Shapiro (Author), Lippincott Williams & Wilkins; 1st edition (May 5, 2007), ISBN13 : 978-0781769082

3. Handbook of Ambulatory Anesthesia 2nd Edition, by Rebecca S. Twersky (Editor), Beverly K. Philip (Editor), Springer; 2nd edition (June 11, 2008), ISBN-13 : 978-0387733289

Мультиmodalне лікування болю

1. Schug SA, Palmer GM, Scott DA, Halliwell R, Trinca J; APM:SE Working Group of the Australian and New Zealand College of Anaesthetists and Faculty of Pain Medicine (2015), Acute Pain Management: Scientific Evidence (4th edition) ANZCA & FPM, Melbourne